TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

UMUT ŞİMŞEK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2015/14310)

Karar Tarihi: 12/6/2018

R.G. Tarih ve Sayı: 20/7/2018-30484

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan	:	Engin YILDIRIM
Üyeler	:	Osman Alifeyyaz PAKSÜT
		Celal Mümtaz AKINCI
		Muammer TOPAL
		M. Emin KUZ
Raportör	:	Yücel ARSLAN
Başvurucular	:	1. Umut ŞİMŞEK
		2. Necdet Taylan ŞAHİN
		3. Kemal Kaan SIKIK
Vekili	:	Av. Esem YEĞİT

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmadan dolayı gözaltına alınma nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; yargılama sonunda hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle de toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular sırasıyla 7/8/2015, 19/8/2015 ve 20/8/2015 tarihlerinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvuruculardan Necdet Taylan Şahin'in adli yardım talebinin kabulüne karar verilmiştir.

5. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

6. 2015/14911, 2015/14969 numaralı bireysel başvuru dosyaları, aralarında konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2015/14310 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve incelemenin 2015/14310 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

7. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

8. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, 2015/14969 numaralı bireysel başvuruya ilişkin görüşünü bildirmiştir.

9. Başvurucu Kemal Kaan Sıkık, Bakanlık görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

10. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

11. Olay tarihinde lise 2. sınıf öğrencisi olan başvurucular 1997 doğumlu olup Adana'da ikamet etmektedir.

12. 13/12/2014 tarihinde saat 12.00'de, Başbakan'ın Adana'ya gelişi nedeniyle Hükûmet politikalarını protesto etmek amacıyla basın açıklaması ve yürüyüş düzenleneceği bilgisi üzerine emniyet birimleri saat 11.00'de İnönü Parkı'nda göreve başlamışlardır.

13. Başvurucular basın açıklaması ve protesto gösterisi yapılacağını sosyal medyadan öğrenmişler ve İnönü Parkı'na gelmişlerdir.

14. Anılan parkta basın açıklaması ve protesto eylemi yapmak için toplanan yaklaşık yirmi kişilik grup, elindeki megafonla grubu organize eden ve slogan attıran T.A.nın megafonla "*Şimdi basın açıklaması yapmak amacıyla yürüyoruz*" şeklindeki anonsu üzerine İnönü Caddesi'ne doğru yürüyüşe geçmiştir. Başvuru dosyası içinde toplantı ve gösteri yapılacağına dair idareye önceden bildirim yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

15. Polis fezlekesine göre, Güvenlik Şube Müdürlüğünde görevli emniyet amiri ses yükselten araçtan gruba şu şekilde ihtarda bulunmuştur:

> *"Arkadaşlar bir saniye, basın açıklaması yapan arkadaşlar, park içerisinde basın açıklaması yapabilirsiniz, çevik müdahale et, polise mukavemette bulunamazsınız, yapmış olduğunuz eylem 2911 sayılı Kanun'a aykırıdır, lütfen dağılın, dağılmadığınız takdirde kamu malına zarar verme, polise mukavemet olaylarından yasal işlem yapılacaktır. Lütfen dağılın, lütfen dağılın."*

16. Kolluk kuvvetleri; dağılmaları yönünde yapılan bu uyarıdan hemen sonra, dağılmayan gruba müdahale etmiştir. Müdahale sırasında göstericiler slogan atarak ellerindeki flama ve döviz sopaları ile polise vurmaya çalışmış ve bir polis memurunu basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralamışlardır. Kolluk kuvvetlerinin müdahalesi sonucu göstericiler küçük gruplara ayrılmış, birbirlerinin koluna girerek gerek kendilerinin gerekse diğer göstericilerin gözaltına alınmalarını engel olmak istemişlerdir.

17. Başvurucular aynı gün saat 12.30'da gözaltına alınmış ve yaklaşık dokuz saat sonra serbest bırakılmıştır. Başvurucular hakkında kamu görevlilerine görevinden dolayı alenen hakaret, görevi yaptırmamak için direnme, 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etme ve kanuna aykırı gösteriye silah ile katılma suçlarından iddianame düzenlenmiştir.

18. Aynı olay nedeniyle haklarında yukarıda belirtilen suçlardan dava açılan diğer dokuz kişinin yargılaması Adana 23. Asliye Ceza Mahkemesinde (Asliye Ceza Mahkemesi) yürütülmüştür. Sanıklardan üçü hakkında toplantı ve gösteri yürüyüşüne 2911 sayılı Kanun uyarınca yasak olan sopa ile katılmaktan beşer ay hapis cezasına hükmedilmiş ve bunlardan ikisi hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) karar verilmiştir. Sanıklar diğer suçlardan ise beraat etmişlerdir. Asliye Ceza Mahkemesi, söz konusu dokuz sanık hakkında kanunsuz toplantıya katılma ve ihtara rağmen dağılmama suçuna ilişkin verdiği beraat kararının gerekçesinde, kolluk tarafından çekilen kamera görüntülerinde sanıkların ellerindeki döviz ve pankartlarla yürüyüşe geçtiklerini, buna karşılık kolluk kuvvetlerinin henüz usulüne uygun dağılın ihtarı yapmadan ve Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarına göre barışçıl bir gösteriye bir miktar tolerans göstermeden hemen ve doğrudan müdahale ettiklerini tespit etmiştir. Asliye Ceza Mahkemesi; grubun yürüyüşe geçmeden hemen sonra emniyet amirinin ses yükselten araçtan gruba yönelik dağılın ihtarı ile kolluk kuvvetlerine müdahale talimatının eş zamanlı yapıldığını ve ihtardan sonra makul bir süre beklenmediğini belirtmiştir.

19. Başvuruculardan (suça sürüklenen çocuklar) yaş küçüklüğü nedeniyle haklarındaki ceza davası ise Adana 4. Çocuk Mahkemesinde (Mahkeme) görülmüştür.

20. Mahkeme; başvurucular hakkında tutanak tanıkları tarafından başvuruculardan bire bir yapılan gözlem ve takip sonucu yakalanmadıkları, dolayısıyla hakaret ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarını işledikleri yönünde mahkûmiyetlerine yetecek kesin ve inandırıcı deliller bulunmadığını belirtmiştir. Bu nedenle yasa dışı gösteriye silahtan sayılan sopa ile katılma, görevi yaptırmamak için direnme ve kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçlarından haklarında beraat kararı vermiştir.

21. Mahkeme, başvuruculardan içinde bulundukları grup ile birlikte halkın yoğun olarak bulunduğu İnönü Parkı'nda yasa dışı gösteriye katıldıkları ve ihtara rağmen dağılmadıkları gerekçesiyle ise 2911 sayılı Kanun'un 32. maddesinin birinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı 3 ay 10 gün hapis cezasına hükmetmiş ve HAGB kararı ile üç yıl süreyle denetime tabi tutulmalarına karar vermiştir.

22. Mahkeme karar gerekçesinde; başvuruculardan haklarında ceza davası açılan diğer dokuz kişi ile birlikte "*Gericiliğin ve savaşın mimarı Davutoğlu kentimizden defol, Halkevleri, Öğrenci kollektifleri*" şeklinde pankart açarak kanuna aykırı toplantı gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Başvuruculardan da aralarında olduğu bu kişilerin "*Kadın katliamını ve savaşı durduracağız, Halkevci kadınlar, gerici kuşatmayı dağıtacağız, Halkevci kadınlar, Osmanlıca da olsa, Türkçe de olsa isyan her dilde aynıdır, Halkevleri* " şeklinde dövizler açtıkları, "*tek yol sokak, tek yol devrim-katil işid, işbirlikçi AKP, AKP defol, bu sokaklar bizim, AKP'den hesabı kadınlar soracak, katil Başbakan istemiyoruz.*" şeklinde slogan attıklarını tespit etmiştir.

23. Mahkeme; başvuruculaların kanuna aykırı şekilde yürüyüş yapmak istediklerini, bu durum üzerine güvenlik görevlileri tarafından ses yükselten araç ile dağılmaları ve yürüyüşe izin verilmeyeceği yönünde uyarı yapıldığını belirtmiştir. Kararda Mahkeme, Çevik Kuvvet görevlilerinin kanuna aykırı yürüyüş yapmak isteyen başvuruculaların da içinde olduğu grubun önüne geçerek yürüyüşe engel olmak istediklerini, uyarı üzerine grubun ellerinde bulunan flama ve dövizlerin tahta sopaları ile güvenlik kuvvetlerine "*Katil köpekler, katiller, kiralık köpekler*" şeklinde bağırarak "*Katil defol bu sokaklar bizim*" şeklinde slogan attıklarını ve emniyet görevlisi olan müşteki T.Ü.yü, basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek şekilde yaraladıklarını tespit etmiştir. Mahkeme, dinlenen müştekiler ve tutanak tanıklarının başvuruculaların bizzat kendilerine yönelik vurarak, çekiştirerek, iterek direndikleri veya hakaret ettikleri yönünde somut görgüye dayalı bilgilerinin olmadığını belirtmiştir.

24. Başvurucular 6/7/2015 tarihinde HAGB kararlarına itiraz etmiştir. İtirazları inceleyen Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi 14/7/2015 tarihinde başvuruculaların itirazlarını reddetmiştir.

25. Ret kararı başvuruculara 21/7/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

26. Başvurucular süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Mevzuat

27. 2911 sayılı Kanun'un 32. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşlerine katılanlar, ihtara ve zor kullanmaya rağmen dağılmamakta ısrar ederlerse, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçu, toplantı ve gösteri yürüyüşünü tertip edenlerin işlemesi halinde, bu fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur"

2. Yargıtay Kararları

28. Yargıtay 8. Ceza Dairesinin bazı kararlarının ilgili kısımları şöyledir:

a. "Oluş ve tüm dosya içeriğinden, "YÖK Yasa Tasarısını ve Kamu Reformu Yasa Tasarısını protesto etmek ve sırf demokratik tepki ortaya koymak için basın açıklaması yapmak üzere Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsünde toplanan yaklaşık 100 kişilik grubun, ellerinde suç oluşturmayan bazı pankartlar taşıyarak marşlar ve sloganlar eşliğinde kaldırım üzerinden Kolej kavşağına kadar yürüdüğü, kavşakta ellerindeki pankart ve flamaları açıp Kızılay istikametine yürüyüşe geçtikleri sırada güvenlik güçlerinin grubu barikat içine alıp dağılmaları yönünde ihtarda bulunmasına rağmen makul süre tanıyıp dağılmalarına fırsat vermeden grubu gözaltına almaya başladığı anlaşılmakla; sanığa yüklenen 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunun 32. maddesinde tanımlanan suçun maddi ve manevi unsurlarının oluşmadığı ve beraatine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı biçimde mahkumiyet hükmü kurulması (9/2/2010, E. 2007/9352, K. 2010/1550)"

b. "Kanuna aykırı olarak başlayıp gerçekleşen yasadışı toplantı ve gösteri yürüyüşünde, 2911 Sayılı Yasanın 32. maddesi uyarınca topluluğa dağılmalarına ilişkin usulünce ihtar yapılmadığının ve zorla dağıtılmadıklarının anlaşılması ve sanığın anılan Yasanın 28. maddesinde tanımlanan düzenleyici ve yönetici durumunda da bulunmaması karşısında, eyleminde sözü edilen Yasaya aykırılık suçlarının oluşmadığı gözetilmeden beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi (11/12/2006, E. 2006/2403, K. 2006/9088)"

B. Uluslararası Hukuk

29. İlgili uluslararası hukuk kaynaklarının derli toplu verildiği kararlar için bkz. *Dilan Ögüz Canan* [GK], B. No: 2014/20411, 30/11/2017, § 20, 21; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/920, 25/5/2017, §§ 25-30; *Ömer Faruk Akyüz*, B. No: 2015/9247, 4/4/2018, §§ 28-37 kararlarına bakılabilir.

30. AİHM, mevcut başvuruya benzer *Oya Ataman/Türkiye* (B. No: 74552/01, 5/12/2006) kararında bir gösterinin sadece mevzuata uygun olmamasının barışçıl şekilde toplanma özgürlüğünün kullanılmasına müdahale edilmesini haklı kılmayacağına karar vermiştir. *Oya Ataman/Türkiye* kararına konu olayda İnsan Hakları Derneği üyesi bir avukat olan başvurucunun da içinde bulunduğu kırk elli kişilik bir grubun İstanbul Sultanahmet Parkı'nda F tipi ceza infaz kurumlarını protesto eden basın açıklaması ve devamında yarım saat süren gösteri yürüyüşüne, kanuna aykırı gösteri yapıldığı ve kamu düzeninin bozulduğu gerekçesiyle polis müdahale etmiştir. AİHM, müdahaleyi orantısız bularak 11. maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir. Söz konusu grubun trafikte karışıklık yaratması dışında kamu düzeni için tehlike oluşturduğunu gösteren bir delil bulunmadığını ve yetkililerin düzenlenen gösteriye son vermekte gösterdikleri sabırsızlığa anlam veremediğini belirten AİHM'e göre "*Göstericilerin şiddet içeren faaliyetlerde bulunmadığı hallerde, Sözleşmenin 11. maddesi tarafından güvence altına alınan özgürlüğün içeriğinin boşalmaması için, kamu makamlarının barışçıl toplanmalara belirli bir hoşgörüyle yaklaşmaları büyük önem taşımaktadır.*" (*Oya Ataman/Türkiye*, § 42).

31. Ayrıca derhâl tepki gösterilmesi gereken kimi durumlarda kanunlarda öngörülen bildirim sürelerine uymak her zaman mümkün olmayabilmektedir. Hemen gerçekleştirilmediği takdirde güncelliğini yitirecek bu tür acele toplantılara ilişkin bir kararında (*Bukta ve diğerleri/Macaristan*, B. No: 25691/04, 17/7/2007) AİHM, bu konuyu incelemiştir. Bir oteldeki resepsiyona katılacağı bildirilen başbakanı protesto etmek için barışçıl biçimde toplanan ancak yasal zorunluluk olan üç gün öncesinden bildirme koşuluna uymadıkları gerekçesiyle toplantıları dağıtılan başvurucuların toplantı özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasıyla yaptıkları başvuruyu inceleyen AİHM, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 11. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. AİHM'e göre "*Politik bir olaya gösteri şeklinde derhal tepki verilmesinin haklı görülebileceği özel koşullarda, barışçıl toplanmaya katılanların yasadışı hareketleri olmadığı halde sadece ön bildirim yapılmamış olması nedeniyle toplantıyı yasaklamak, barışçıl toplanma hakkına orantısız bir kısıtlama oluşturur.*" (*Bukta ve diğerleri/Macaristan*, § 36).

32. AİHM, HAGB kararı verilse bile üç yıl boyunca başvurucuların aynı türde başka suçları işlemekten kaçınacakları ve denetime tabi tutulacaklarını dikkate almaktadır. Bu nedenle AİHM; muğlak olan bu tedbirin uzunca bir süre başvurucuları ceza hükümlerinin uygulanması tehdidi altında bulunduracağını, gösteri yapma özgürlüklerinin kullanılmasında

bu hükümlerin etkilerine doğrudan maruz kalmak zorunda olduklarının kabulü gerektiğini, en azından anayasal hakların kullanımı üzerindeki otosansür etkinin hiçbir şekilde varsayımsal olmadığını ve bu hükmün başvuruculaların eylemleri üzerinde caydırıcı bir tedbir olarak süreceğini belirtmiştir (*Mesut Yıldız ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 8157/10, 18/7/2017, § 37).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

33. Mahkemenin 12/6/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adli Yardım Talebi Yönünden

34. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Şerif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurucu Kemal Kaan Sıkık'ın açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. Gözaltına Almanın Hukuka Aykırı Olduğuna İlişkin İddia

35. Başvurucular, dokuz saat boyunca keyfî olarak gözaltında tutulmalarının kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir.

36. Anayasa Mahkemesi, kanunda öngörülen gözaltı süresinin aşıldığı veya yakalama ve gözaltına alınmanın hukuka aykırı olduğu iddialarına ilişkin olarak bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla asıl dava sonuçlanmamış da olsa -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Hikmet Kopar ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, §§ 64-72; *Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 53-64; *Günay Dağ ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, §§ 141-150; *İbrahim Sönmez ve Nazmiye Kaya*, B. No: 2013/3193, 15/10/2015, §§ 34-47).

37. Buna göre 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde belirtilen dava yolunun başvurucunun durumuna uygun telafi kabiliyetini haiz, etkili bir hukuk yolu olduğu ve bu olağan başvuru yolu tüketilmeden yapılan bireysel başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincillik niteliği* ile bağdaşmadığı sonucuna varılmıştır.

38. Somut olayda dokuz saat gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılan başvurucular tarafından ileri sürülen yakalama ve gözaltı tedbirlerinin hukuki olmadığına ilişkin iddialarla ilgili olarak anılan kararlarda varılan sonuçlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

39. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

40. Başvurucular, Başbakan'ın gelişini protesto etmek amacıyla basın açıklaması yapılacağını sosyal medyadan duyduklarını ifade etmişlerdir. Basın açıklaması için İnönü Parkı'na geldiklerini, basın açıklaması yapılmadan polislerin kendilerine baskı uyguladığını, herhangi bir uyarı duymadıklarını ve yaka paça gözaltına alındıklarını iddia etmişlerdir.

41. Başvurucular; toplantının yasa dışı olduğuna dair megafonla uyarı yapıldığı hususunda somut delil bulunmadığını, Mahkemenin toplantının barışçıl niteliğini dikkate almadığını ve eylem nedeniyle toplumsal hayatın etkilenip etkilenmediğini değerlendirmediğini belirtmiş; aynı olaya ilişkin diğer sanıkların yargılandığı davada kolluk kuvvetlerinin barışçıl bir gösteriye gerekli toleransı göstermediği ve dağılma uyarısından sonra makul bir süre beklenmediği gerekçesiyle aynı suçtan beraat kararı verdiğini ifade etmişlerdir. Barışçıl bir toplantıya katılmalarından dolayı kendilerine ceza verilmesinin- hükmün açıklanması geri bırakılmış olsa bile- cezalandırılma riskinin devam etmesi nedeniyle ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

42. Bakanlık görüşünde; AİHM'in *Rai ve Evans/İngiltere* (B. No: 26258/07 26255/07, 17/11/2009) kabul edilemezlik kararına atıfta bulunularak müdahalenin orantılı olduğuna karar verildiği belirtilmiştir. Söz konusu kararda 2005 tarihli Ciddi Örgütlü Suçlar ve Polis Kanunu'na göre hassas güvenlik bölgesi olarak belirlenen alanda izin almaksızın gösteri düzenleyen birinci başvurucunun 350 sterlin (GBP) para cezası ve masraf olarak 150 GBP ödemesine, aynı gösteriye katılan ikinci başvurucunun 12 ay boyunca izinsiz gösteriye katılmaması hâlinde para cezası ödememesi şeklinde şartlı cezaya ve masraf olarak 100 GBP ödemesine hükmedilmiş; AİHM, cezaları olayın kendi şartları içinde orantılı bularak kabul edilemezlik kararı vermiştir.

43. Bakanlık görüşünde, somut olaydaki gibi şiddet olaylarının yaşandığı ve barışçıl toplanma özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyecek davranışların varlığı hâlinde yapılan müdahalenin gerekli olup olmadığının değerlendirilmesinin gerektiği belirtilmiştir. Bakanlık tarafından, grubun Adana'nın en işlek yerlerinden olan olay yerinde çift taraflı trafiği engelleyecek şekilde gösteri gerçekleştirmesinin kamu düzenini tehlikeye sokacağı değerlendirilmiştir. Yine söz konusu görüşte; HAGB kararı verilmesi nedeniyle cezanın hemen infaz edilmeyeceği, yeni bir suç işlenmediğinde cezanın düşeceği ve HAGB kararının adli sicil kayıtlarına işlenmeyeceğinin de yapılacak orantılılık değerlendirmesinde dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

44. Başvurucu Kemal Kaan Sıkık, karşı beyanında bireysel başvuru dilekçesindeki görüşlerini tekrar etmiştir.

2. Değerlendirme

45. Anayasa'nın "*Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı*" kenar başlıklı 34. maddesi şöyledir:

"Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir."

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

46. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Müdahalenin Varlığı

47. Başvurucular gösteri sırasında gözaltına alınmışlar, daha sonra açılan kamu davası sonucunda başvurucuların 3 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmalarına ve anılan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Başvurucular üç yıl denetimli serbestlik tedbiri altına alınmıştır. Söz konusu kararların tümünün başvurucuların toplanma hakkına müdahale oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

ii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

48. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

49. Yukarıda anılan müdahale Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 34. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

(1) Kanunilik

50. 2911 sayılı Kanun'un 32. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

(2) Meşru Amaç

51. HAGB kararı verilerek başvurucuların denetimli serbestlik altına alınmalarına ilişkin kararın Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan sebeplerden *kamu düzeninin korunması*na yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

(3) Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygunluk

(a) Genel İlkeler

(i) Demokratik Toplumun Düzeninin Gerekleri

52. Anayasa Mahkemesi daha önce pek çok kez *demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun* ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini açıklamıştır. Buna göre temel hak ve özgürlükleri sınırlayan tedbir, bir toplumsal ihtiyacı karşılamalı ve başvurulabilecek en son çare niteliğinde olmalıdır (*Dilan Ögüz Canan,* § 32; sendika hakkı bağlamında bkz. *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 73; *Tayfun Cengiz*, B. No: 2013/8463, 18/9/2014, § 56; *Adalet Mehtap Buluryer*, B. No: 2013/5447, 16/10/2014, §§ 103-105; grev hakkı bağlamında bkz. *Kristal-İş Sendikası* [GK], B. No: 2014/12166, 2/7/2015, § 70; ifade özgürlüğü bağlamında bkz. *Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, § 51; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, § 68; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 51). Derece mahkemelerinin böyle bir ihtiyacın bulunup bulunmadığını değerlendirmede belirli bir takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak bu takdir payı, Anayasa Mahkemesinin denetimindedir (*Dilan Ögüz Canan*, § 32).

(ii) Ölçülülük

53. Öte yandan temel hak ve özgürlüklere yönelik herhangi bir sınırlamanın temel haklara en az müdahaleye olanak veren orantılı bir sınırlama niteliğinde olup olmadığının da incelenmesi gerekir (AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007; sendika hakkı bağlamında bkz. *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 73; *Tayfun Cengiz*, §§ 53-55; ifade özgürlüğü bağlamında ölçülülük ilkesine ilişkin açıklamalar için ayrıca bkz. *Kamuran Reşit Bekir* [GK], B. No: 2013/3614, 8/4/2015, § 63; *Bekir Coşkun* §§ 53, 54; *Tansel Çölaşan*, §§ 54, 55; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 70-72). Bu sebeple Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen meşru amaçları gerçekleştirmek için gerekli görülen önlemler ile toplantı hakkı arasında adil bir dengenin sağlanıp sağlanamadığına bakılması gerekir.

(iii) Barışçıl Toplanma Hakkı

54. Anayasa'nın 34. maddesi; fikirlerin *silahsız ve saldırısız*, başka bir ifade ile barışçıl bir şekilde ortaya konabilmesi için toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını güvence altına almıştır. Kolektif bir şekilde kullanılan ve düşüncelerini ifade etmek isteyen kişilere şiddeti dışlayan yöntemlerle düşüncelerini açıklama imkânı veren bu hak; çoğulcu demokrasilerin gelişmesinde zorunlu olan farklı düşüncelerin ortaya çıkması, korunması ve yayılmasını güvence altına almaktadır. Dolayısıyla kendine özgü özerk işlevine ve uygulama alanına rağmen -ifade özgürlüğünde olduğu gibi- siyasi ve kamu yararını ilgilendiren meseleler söz konusu olduğunda toplantı hakkına yapılan müdahaleler daha dar

yorumlanmalıdır (*Dilan Ögüz Canan*, § 36; *Ali Rıza Özer ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/3924, 6/1/2015, § 115; *Ömer Faruk Akyüz*, § 53; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri,* § 79; *Osman Erbil*, § 45).

55. Şiddet kullanma niyetinde olan kişilerin katıldığı veya düzenlediği gösteriler barışçıl toplanma kavramı dışındadır. Dolayısıyla toplantı hakkının amacı, şiddete karışmayan ve fikirlerini barışçıl bir şekilde ortaya koyan bireylerin haklarının korunmasıdır. (*Dilan Ögüz Canan*, § 37; *Ali Rıza Özer ve diğerleri,* §§ 117, 118; *Ömer Faruk Akyüz*, § 54; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 80; *Osman Erbil*, § 47; *Gülşah Öztürk ve diğerleri*, §§ 67, 68). Barışçıl amaçlarla bir araya gelmiş kişilerin toplantı hakkını kullanırken kamu düzeni açısından tehlike oluşturmayan ve şiddet içermeyen davranışlarına devletin sabır ve hoşgörü göstermesi çoğulcu demokrasinin gereğidir (*Dilan Ögüz Canan*, § 36; *Osman Erbil*, § 54).

(iv) Bildirim Yapılması ve Sınırlamanın Niteliği

56. Anayasa Mahkemesi, toplantı hakkının bildirim usulüne bağlanabileceğine daha önce karar vermiştir. Bununla birlikte derhâl tepki verilmesinin haklı olduğu özel durumlarda ve barışçıl nitelikte toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılması hâlinde sadece bildirim yükümlülüğüne uyulmamış olması nedeniyle toplantının dağıtılması barışçıl toplantı hakkına ölçüsüz bir sınırlama olarak kabul edilmelidir (*Ali Rıza Özer ve diğerleri*, §§ 121, 122; katılımcılar açısından derhâl tepki verilmesinin haklı olduğu özel durumlara ilişkin olarak ayrıca bkz. *Osman Erbil*, §§ 65, 67).

57. Toplanma özgürlüğünün kullanımından kaynaklanan kamu düzenine yönelik tehditlerin gerçeklik değeri taşıması hâlinde yetkili makamların bu tehditleri bertaraf edecek tedbirleri alabilecekleri kabul edilmelidir. Alınan tedbirler, durumun özelliklerine ve gerekliliklerine göre değişiklik gösterebilir. Bu nedenle devletin bu konuda yapacağı düzenleme ve uygulamalarda belli bir takdir alanına sahip olduğunun kabulü gerekir. Alınan bu tedbirlere aykırı, barışçıl olmayan toplantılar düzenlenmesi, bu tür toplantılara katılınması veya bu tür toplantılarda suçlar işlenmesi hâlinde de cezalar verilebilir (*Dilan Ögüz Canan*, § 40; *Ömer Faruk Akyüz*, § 58; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri,* § 81; toplantı hakkına kamu düzeninin bozulması nedeniyle yapılan bir müdahalenin demokratik toplumda gerekli olduğuna karar verildiği bir başvuru için bkz. *Gülşah Öztürk ve diğerleri*, §§ 76-86)).

58. Kanunlarda öngörülen usullere tam olarak uyulmamış olması tek başına toplantı veya yürüyüşünün barışçıl niteliğini ortadan kaldırmaz. Aynı şekilde halka açık yerde yapılan her türlü gösterinin günlük hayatın akışında belirli derecede bir karışıklığa sebep olabileceği ve olumsuz tepkilere yol açabileceği gözönünde bulundurulmalıdır. Bu durumların varlığı toplanma hakkının ihlal edilmesini haklı gösteremez (*Dilan Ögüz Canan*, § 41; *Ali Rıza Özer ve diğerleri*, § 119; *Ömer Faruk Akyüz*, § 57; *Gülşah Öztürk ve diğerleri*, § 69).

(v) Caydırıcı Etki

59. Bundan başka alınan tedbirlerin veya öngörülen cezaların barışçıl toplantı hakkına dolaylı olarak usulsüz sınırlamalara dönüşmesine müsaade edilemez. Toplanma hakkını kullanırken kamu güçlerinin keyfî müdahalelerine karşı da bireyin korunması gerekir (*Dilan Ögüz Canan*, § 42; *Ömer Faruk Akyüz*, § 60; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 82; *Gülşah Öztürk ve diğerleri*, § 76). Barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılan ve bir gösteride yasaklanmamış katkılarda bulunan kişilerin toplantı hakkı, herhangi

bir kınanabilir olaya karışmadıkları sürece en hafif kabul edilecek disiplin cezasının dahi uygulanmamasını temin eder (*Osman Erbil*, § 51). Zira bu tip soruşturmalar veya cezalandırmalar caydırıcı etki doğurabilir (*Osman Erbil*, § 71).

60. Bu nedenlerle keyfî uygulamalardan ve usulsüz sınırlandırmalardan kaçınılması için derece mahkemelerince barışçıl bir toplantıya, tedbir almak veya alınan tedbirlere aykırı davrananlara ceza vermek suretiyle yapılan müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunun ilgili ve yeterli gerekçe ile ortaya konulması, kamu düzeni ve başkalarının haklarının korunması ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılması arasında adil bir denge kurulması gerekmektedir (*Dilan Ögüz Canan*, § 53; *Ömer Faruk Akyüz*, § 61; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve Diğerleri,* § 83).

(b) İlkelerin Olaya Uygulanması

61. Anayasa Mahkemesi önündeki mesele, Başbakan'ın illerine gelişini protesto etmek için gösteriye katılan başvuruculara gözaltına alınmaları ve haklarında üç yıl denetimli serbestlik tedbiri uygulanması suretiyle yapılan müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü olup olmadığının belirlenmesidir.

62. Başvurucular hakkında açılan davanın dayanağı olan 2911 sayılı Kanun'un 32. maddesinin barışçıl gösterilere dolaylı müdahale edilmesinde kullanılma riski bulunduğunu kabul etmek gerekir (Benzer bir değerlendirme için bkz. *Dilan Ögüz Canan*, § 46). Anılan kural ile Kanun'da, öngörülen usullere aykırı biçimde düzenlenen toplantı veya gösteri yürüyüşlerine katılan ve ihtara rağmen dağılmayanlara ceza verilmesi öngörülmüştür. 2911 sayılı Kanun'un *"Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri"* kenar başlıklı 23. maddesinde uzun bir liste hâlinde toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin hangi hâllerde *kanuna aykırı* olacağı sayılmıştır. Somut olayda diğer üç göstericinin anılan Kanun'un 23. maddesinin (b) beninde sayılan ve yasak olan sopalar ile gösteriye katılmaları, önceden usulüne uygun bildirim yapılmaması ve ihtara rağmen yürüyüşe devam edilmesi nedenleriyle toplantı ve gösteri yürüyüşü Kanun'a aykırı hâle dönüşmüştür.

63. Bir suça ilişkin kanun maddesinin uygulanma koşullarının somut olayda bulunup bulunmadığı ve suçun unsurlarının neler olması gerektiği meselesi Anayasa Mahkemesinin ilgi alanı dışındadır. Buna karşın mevcut başvuruya benzer şekilde bir toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılanların cezalandırılması ya da ceza tehdidine maruz bırakılması gibi verilen bir ceza hükmünün anayasal bir hakka müdahale oluşturduğu durumlarda vaki müdahale, Anayasa Mahkemesinin ilgi alanındadır (*Dilan Ögüz Canan*, § 47; *Ömer Faruk Akyüz*, § 64).

64. Bir kimse sırf bir toplantı ve gösteriye katılması ve ihtara rağmen dağılmaması nedeniyle cezalandırılmış, Anayasa Mahkemesi temel hak ve özgürlüklere bir müdahalede bulunulduğunu kabul etmiş ise Anayasa Mahkemesinin bundan sonra denetleyeceği ilk husus yapılan toplantı ve gösteri yürüyüşü nedeniyle kamu düzeninin bozulup bozulmadığı, bozulma tehlikesinin ortaya çıkıp çıkmadığı ya da kamu makamlarının bu yöndeki değerlendirmelerinin gerçeklik değeri taşıyıp taşımadığı olacaktır (*Dilan Ögüz Canan*, § 48; *Ömer Faruk Akyüz*, § 65; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 88).

65. Öncelikle Anayasa Mahkemesinin yalnızca usulüne uygun olarak düzenlenmemiş olan bir toplantının veya gösteri yürüyüşünün varlığını temel hak ve özgürlüklere müdahale için yeterli kabul etmediği hatırlanmalıdır. Bazı özel nedenlerle bir

toplantı veya gösteriye yapılacak müdahalelerin kamu düzeninin sağlanması için gerekli olduğunun ve cezaların kamu düzeninin bozulması veya bozulma tehlikesinin ortaya çıkması sebebiyle verildiğinin yetkili mercilerce (polis raporlarında, iddianamelerde veya derece mahkemelerinin gerekçelerinde) gösterilmesi gerekir (*Dilan Ögüz Canan*, § 53).

66. Somut olayda, basın açıklaması ve protesto gösteri yapılacağı yönünde öndeceden idareye bildirim yapıldığına dair bir bilgi mevcut değildir. Bununla birlikte Başbakanın protesto gösterisinin yapıldığı 13/12/2014 tarihinde Adana'ya geleceğini öğrenen göstericiler yönünden derhâl tepki verilmesi gerekli olan hâllerin mevcut olduğu kabul edilmelidir (bkz. §§ 13, 14). Bu nedenle sadece bildirim yapılmamış olması somut olayda toplantıya müdahale edilmesi için yeterli kabul edilemez.

67. Mahkemenin başvuruculaların cezalandırılmasına esas aldığı 2911 sayılı Kanun'un 32. maddesinin birinci fıkrasına göre, gösteri yapan başvuruculaların toplantının kanuna aykırı olmasına ve ihtara rağmen dağılmamış olmaları gerekmektedir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına müdahalenin gerekli olduğu durumlarda göstericilere ihtarda bulunulması zorunludur. Yine toplantıya müdahale etmeden önce yapılması gereken bu ihtarın uygun vasıtalarla -örneğin megafonla- yapılması ve ihtardan sonra makul bir süre verilmesi gerekir (bkz. § 28). Somut olayda ise göstericilere yapılan ihtar ile eş zamanlı olarak müdahale emri verildiği görülmektedir. Bu nedenle somut olayda usulüne uygun bir ihtardan bahsedilemez.

68. Göstericilerin şiddet eylemlerine karışmadıkları durumlarda kamu makamları toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına belirli bir ölçüye kadar müsamaha göstermelidir. Barışçıl bir gösterinin veya basın açıklamasının ilke olarak cezai yaptırım tehdidine maruz bırakılmaması gerekir (*Dilan Ögüz Canan*, § 55; *Ömer Faruk Akyüz*, § 70). İdarenin kanuna aykırı olduğunu tespit etmesi veya katılanlarından bazılarının barışçıl olmayan davranışlar göstermesi bir toplantının barışçıl niteliğini kaybettirmez. Dolayısıyla bazı bireylerin şiddet içeren davranışlar göstermesi, söz konusu şiddet eylemleri toplantıya katılanların veya diğer bireylerin güvenliğini tehlikeye sokmadıkça ve barışçıl özelliğini ortadan kaldıracak derecede toplantının bütününe sirayet etmedikçe toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılanların cezalandırılması şeklindeki bir müdahaleyi tek başına haklı kılmaz.

69. Somut olayda ilk derece mahkemesi kararında ve polis tutanaklarında toplantı ve gösteri yürüyüşünün barışçıl olup olmadığı, eylem nedeniyle toplumsal hayatın etkilenip etkilenmediği, kamu düzenin bozulup bozulmadığı hususları değerlendirilmemiştir. Dolayısıyla ilk derece mahkemesi tarafından verilen ceza hükmü ve HAGB kararının gerekçesinin müdahale için ilgili ve yeterli olduğu söylenemez.

70. Öte yandan HAGB kararı verilmesi nedeniyle başvurucular üç yıl denetim altına alınmıştır. Barışçıl bir gösteri nedeniyle cezai yaptırım tehdidi altında bulunma sonucunu doğuran söz konusu kararın kural olarak meşru amaçları gerçekleştirmek için gerekli görülen önlemler ile barışçıl toplanma hakkı arasındaki dengeyi sağladığı söylenemez. Başvuruculaların başka bir suç işleyip mahkum olmaları durumunda HAGB kararlarının kaldırılması ve ceza alma ihtimalleri bulunmaktadır. Dolayısıyla başvurucular katıldıkları bir barışçıl gösteri nedeniyle üç yıl boyunca bir ceza tehdidine maruz kalacak ve bundan sonra herhangi bir toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılıp katılmama yönünde HAGB kararının caydırıcı bir etkisi olacaktır.

71. Sonuç olarak mevcut başvuruda, HAGB kararı verilerek başvurucuların üç yıl denetimli serbestlik altına alınmasının Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kamu düzeni meşru amacının sağlanması için gerekli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

72. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

D. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

73. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

> *"(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...*
>
> *(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."*

74. Başvuruculardan her biri 20.000 TL maddi ve 20.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

75. Başvuruda, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

76. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğundan kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Adana 4. Çocuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

77. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edilmesi nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuruculara ayrı ayrı net 4.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

78. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için başvuruculara uğradığını iddia ettikleri maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmalıdır. Başvuruculara bu konuda herhangi bir belge sunmamış olması nedeniyle maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

79. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucu Umut Şimşek'e ödenmesine, 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin başvuruculara müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucu Kemal Kaan Sıkık'ın adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. Gözaltına almanın hukuka aykırı olması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Adana 4. Çocuk Mahkemesine (E.2015/117, K.2015/367) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvuruculara ayrı ayrı net 4.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

F. 226,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucu Umut Şimşek'e ÖDENMESİNE; 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderinin başvuruculara MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuruculara Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 12/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Engin YILDIRIM	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Celal Mümtaz AKINCI

Üye	Üye
Muammer TOPAL	M. Emin KUZ